

Whitepaper: **Alles over bio(diversiteit)**

Eet je wereld mooier

BD-Totaal
organic foodservice

Inleiding

bio·di·ver·si·teit (de; v; meervoud: biodiversiteiten)

verscheidenheid aan plant- en diersoorten en de samenhang daartussen

In Nederland is naar schatting nog maar 15 procent over van de oorspronkelijke biodiversiteit. Ja je leest het goed: 15%...Het verlies van biodiversiteit is daarmee een van de grootste uitdagingen van onze tijd. Er is niet 1 reden aan te wijzen voor dit verlies in biodiversiteit. Wel weten we dat de landbouw hier een belangrijke bijdrage aan levert. Onder andere door:

- het gebruik van chemisch-synthetische bestrijdingsmiddelen;
- het overvloedig gebruik van meststoffen (stikstof en fosfaat);
- schaalvergroting in de landbouw;
- en, indirect, de versnippering van natuurgebieden in het landschap.

In deze whitepaper leggen we je graag uit waarom meer biologische landbouw een van de oplossingen is in de verbetering van de biodiversiteit.

Hoe zit dat met bestrijdingsmiddelen?

In de landbouw wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Gewasbeschermingsmiddelen; beschermen gewassen tegen schadelijke invloeden zoals schimmels, insectenplagen en onkruid.
- Onkruidbestrijdingsmiddelen: erop gericht om het onkruid, dat tussen het gewas groeit, te verwijderen. Zo concurreert het niet met het gewas om water en voedingsstoffen.

Elk jaar wordt er alleen al in Nederland ruim 9 miljoen kilo bestrijdingsmiddelen verkocht. Veruit het grootste aandeel daarin hebben de antischimmelmiddelen en de onkruidbestrijders, waarvan 700 duizend kilo glyfosaat. Veruit het grootste deel van deze bestrijdingsmiddelen is synthetisch. Verschillende onderzoeken tonen steeds duidelijker aan dat **het gebruik van chemisch-synthetische bestrijdingsmiddelen een negatief effect heeft op de biodiversiteit.**

Binnen de biologische landbouw is **het gebruik van alle chemisch-synthetische bestrijdingsmiddelen verboden.** Middelen tegen onkruid en loofdoding zijn hier sowieso verboden. Biologische boeren verwijderen onkruid mechanisch (wieden of schoffelen) of thermisch (branden). Gewasbeschermingsmiddelen zijn in de biologische landbouw alleen toegestaan wanneer ze een natuurlijke oorsprong hebben. Deze natuurlijke stoffen zijn niet onschuldig – anders zouden ze niet werken. Maar het betekent dat ze na gebruik volledig door biologische processen worden afgebroken. Bovendien worden ze pas ingezet als andere methoden niet helpen.

Hoe bestrijdt de biologische boer zijn ziekten en plagen?

Heeft de biologische boer dan geen last van ziekten en plagen? Ja natuurlijk wel. Maar om deze te beheersen heeft de biologische boer een aantal middelen in zijn 'gereedschapskist' tot zijn beschikking. Wij lichten graag een aantal belangrijke toe.

Het lokken van diversiteit voor een natuurlijke balans

Om plagen te beheersen, richt de biologische boer zich op het 'lokken' van meer diversiteit naar zijn akker. Veel biologische boeren proberen een prettige woonplek te creëren voor natuurlijke vijanden. Zo ontstaat er een natuurlijke balans tussen plagen en nuttige dieren.

Het afwisselen van gewassen om ziekten en plagen minder kans te geven

Biologische boeren zijn verplicht om gewassen af te wisselen. Daarvoor gebruiken ze een rotatiesysteem waarbij een gewas pas na een aantal jaren terugkomt op hetzelfde stuk grond. Dit zorgt er onder andere voor dat de onkruiddruk wordt verminderd en ziekten en plagen zo minder kans krijgen. Ook bevordert het de biodiversiteit en verbetert het de bodemstructuur. Het bodemleven profiteert van de variatie.

Robuuste rassen die tegen een stootje kunnen

Ook gewaskeuze is een belangrijk instrument je te beschermen tegen ziekten en plagen. Biologische boeren zetten in op het gebruik van sterke, robuuste rassen. Robuuste rassen zijn van nature beter bestand tegen een bepaalde ziekte, kunnen beter omgaan met extreme hitte en droogte en hebben ze minder kunstmatige bemesting nodig.

Strokenteelt als natuurlijke bescherming tegen plagen

Veel biologische boeren werken met strokenteelt. Het verschil met gewasrotatie is dat er bij strokenteelt tegelijkertijd verschillende gewassen naast elkaar worden geteeld op 1 akker. Hierdoor ontstaat een natuurlijke bescherming omdat plagen zich minder snel kunnen verspreiden.

Inzaaien van kruidenrijk grasland voor een sterke bodem en meer insecten

Biologische veehouders zaaien kruidenrijk grasland in; een mengsel van gras, (stikstofrijk) klaver en kruiden. Dit zorgt niet alleen voor een goede vertering bij de koeien; het draagt ook actief bij aan een grotere biodiversiteit en zorgt voor meer insecten.

Voor veel weidevogels is kruidenrijk grasland belangrijk om aan voldoende voedsel te komen. Voor de kuikens vormen bovengrondse insecten de belangrijkste voedselbron. Niet voor niets blijkt uit onderzoek dat de overlevingskansen van jonge kuikens in kruidenrijk grasland veel hoger zijn.

De cijfers:

Biologische landbouw heeft een positief effect op de biodiversiteit

Niet alleen het niet gebruiken van chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest, maar ook alle extra stappen die de biologische boer neemt om een gezonde bodem te bevorderen en ziekten en plagen te beheersen, zorgen voor een positief effect op de biodiversiteit. Zo laten onderzoeken onder andere zien dat:

- ✓ De hoeveelheid per soort van vogels, roofinsecten, bodemorganismen en planten is **gemiddeld 50% hoger** in de biologische landbouw.
- ✓ De hoeveelheid niet-roofzuchtige insecten en plagen is juist niet groter. Meer diverse en talrijke natuurlijke vijanden, helpt dus om plagen in bedwang te houden.
- ✓ Op biologische landbouwbedrijven komen **78% meer regenwormen** voor.
- ✓ De biomassa is 94% hoger op biologische landbouwbedrijven.
- ✓ Zowel op het veld als in de akkerranden komen **20% tot 95% meer soorten wilde planten** voor bij biologische bedrijven.
- ✓ Op biologische bedrijven komen gemiddeld **22% meer insecten** voor.
- ✓ Er worden **vaker broedende weidevogels** waargenomen op boerderijen met hoge gewasdiversiteit.

Kortom, meer biologische landbouw biedt een positieve bijdrage aan een verbetering van de biodiversiteit. Vaker kiezen voor biologische producten, biedt daarmee een enorme impact op de biodiversiteit.

Je herkent biologische producten altijd aan het EU-biologisch keurmerk (het groene blaadje).

Biodynamische boeren blinken uit in biodiversiteit

Biologisch-dynamische landbouw gaat nog een stap verder dan biologische landbouw. Biodynamische boeren werken volgens de normen van het EU-biologisch keurmerk en houden zich daarnaast nog aan een heel aantal aanvullende eisen. Zo zorgen zij ervoor dat hun bedrijf **een op zichzelf staande kringloop is waarbij akkerbouw en dierhouderij (voor de vruchtbare mest op de akkers) nauw verbonden zijn**. Recent gepubliceerd onderzoek laat zien dat de biodynamische landbouwmethode leidt tot significante voordelen voor bodem, klimaat en voedingswaarde.

Ook zijn biodynamische boeren verplicht om 10% van hun areaal in te richten met natuur voor de ontwikkeling van de biodiversiteit. Deze verplichting, in combinatie met het weglaten van chemisch-synthetische bestrijdingsmiddelen, zorgt ervoor dat biodynamische boerenbedrijven uitblinken in een rijke biodiversiteit.

Je herkent biodynamische producten aan het oranje Demeter keurmerk.

Bron: www.stichtingdemeter.nl

Wat kun jij doen?

Serveer smaak en impact met het programma 'Biodiversiteit op je Bord'

Het programma 'Biodiversiteit op je Bord' van Dutch Cuisine **stimuleert horeca en cateraars om biodiversiteitsvriendelijke producten op hun menukaart te zetten** om hiermee een actieve bijdrage te leveren aan het behoud en waar mogelijk herstel van de biodiversiteit.

Met een door experts opgesteld puntensysteem, krijg jij als horecaondernemer of cateraar meer inzicht in de 'biodiversiteitsvriendelijkheid' van jouw gerechten. Deze score kan variëren van 1 tot maximaal 5 punten. Het programma stimuleert jou om vaker biodiversiteitsvriendelijke keuzes te maken in jouw menukaart. Zo serveer je niet alleen smaak, maar ook impact op de biodiversiteit.

Als deelnemer van het programma 'Biodiversiteit op je Bord' voldoe je aan een aantal specifieke spelregels:

- Je gebruikt geen producten die bewezen slecht zijn voor de biodiversiteit. Denk bijvoorbeeld aan paling of rundvlees uit Latijns-Amerika.
- Je hebt een aantal 'biodiversiteitsvriendelijke' gerechten op jouw menukaart: gerechten met een hoge biodiversiteitsvriendelijkheidsscore.
- Je communiceert actief met jouw gasten over het programma en de gebruikte biodiversiteitsvriendelijke producten.

Op de website van '[Biodiversiteit op je bord](#)' lees je alles over de spelregels van het programma.

De voordelen van 'Biodiversiteit op je Bord' voor jouw zaak

Je zult begrijpen dat biologische en biologisch-dynamische producten hoog scoren op 'biodiversiteitsvriendelijkheid'. Biologische producten krijgen 3 tot 4 punten en biodynamische producten zelfs 5 punten.

Waarom meedoen aan 'Biodiversiteit op je Bord' en vaker kiezen voor biologisch en biodynamische producten?

Een sterk verhaal aan tafel

Door te kiezen voor biodiversiteitsvriendelijke ingrediënten of gerechten speel je in op de groeiende vraag naar eerlijk en duurzaam eten. En je maakt impact, zonder in te leveren op smaak. Bovendien zijn biologische producten uit het seizoen nauwelijks duurder, maar wel met extra smaak & impact.

Eenvoudig impact maken

Met het programma 'Biodiversiteit op je Bord' kun je op een eenvoudige manier keuzes maken die scoren – letterlijk én figuurlijk. En met het ruime aanbod biologisch en biodynamische producten van groothandel BD-Totaal is die omschakeling praktisch én haalbaar.

Kortom, met biodiversiteitsvriendelijke gerechten kook je de wereld niet alleen mooier; je onderneemt ook sterker!

Antropia in Driebergen is een van de trotse deelnemers van het programma 'Biodiversiteit op je Bord'. Lees [hier](#) hun verhaal.

Verantwoording

Deze whitepaper is een gezamenlijke uitgave van BD-Totaal en Dutch Cuisine. Bron voor deze whitepaper is de greenpaper van Bionext (branchevereniging voor biologische landbouw & voeding) over [Biologisch & Biodiversiteit uit 2023](#).

BD-Totaal

BD-Totaal is de specialist voor groene foodprofessionals. Met een ruim assortiment biologisch en biologisch-dynamische verse, diepvries en houdbare producten ontzorgt het al meer dan 30 jaar koks en inkopers in horeca, zorg, kinderdagverblijven en bakkerijen. Sinds 2008 is het bedrijf gevestigd in Houten en zetten meer dan 25 medewerkers zich dagelijks in om de meer dan 7.000 producten op tijd van de leverancier bij de klanten in heel Nederland te krijgen.

Dutch Cuisine

Stichting Dutch Cuisine zet de Nederlandse keuken en eetcultuur nationaal en internationaal op de kaart voor een breed publiek. Een eetcultuur die uniek is in de wereld en waar we trots op zijn. Dutch Cuisine-ambassadeurs (waaronder chef-koks, producenten, cultuurmakers en innovators), sponsors, samenwerkingspartners en vrienden ondersteunen ons in het verwezenlijken van onze doelen. Hiervoor ontwikkelt Dutch Cuisine diverse programma's, waaronder het 'Biodiversiteit op je Bord' programma.

In het programma 'Biodiversiteit op je Bord' werkt Dutch Cuisine samen met onder andere Wereldnatuurfonds, Vogelbescherming Nederland, Naturalis Biodiversity Center, BookDinners, Misset Horeca, diverse lokale afdelingen van Koninklijke Horeca Nederland, Ministerie LNV, Bionext, Caring Farmers en diverse provincies en gemeenten.

Voor meer informatie ga naar www.biodiversiteitopjebord.nl en bekijk [deze video](#).

